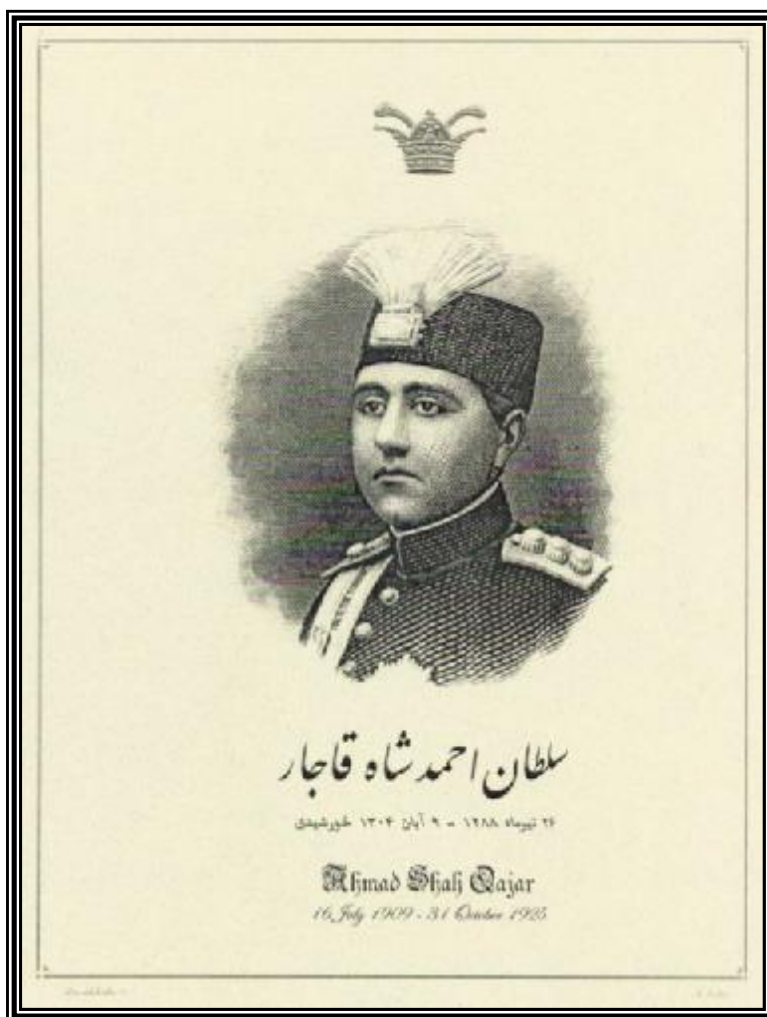

ایرانیان سون آذری شاهی
و
دونیانین سون تورک سولطانی
سولطان احمد شاه قاجار
خالقیمیز سنی اونو تمایا جاقدیر

احمدشاه قاجار (تبریز- 1896، پاریس- Neully sur Siene -1930)، محمدعلیشاه قاجار (تبریز- 1872، سان رومئو- ایتالیا-1925) و ملیکه جهانین (1875-تبریز) اوغلودور. باباسی 1909 ایلینده تختدن اوزاقلاشدیریلیب عینی ایله 11.5 یاشلی احمدشاه تخته اوتورموشدور. یاشینین کیچیک اولماسیندان اوتورو ایلک اونجه آذری تورک قاجار ائلینین ائلخانی، "عضدالملک قاجار" و داها سونرا دا آذربایجانین همدان بولگه سی قاراگوزلو آذری لریندن اولان "ناصرالملک قاراگوزلو"، بولوغا یئتیشمه سینه دک شاهلیغی ایداره ائدیبلر. احمدشاه 1914ده تاج تاخاندان سونرا اوزو اولکه نی ایداره ائتمه یه باشلایبیدیر.

بو آذری شاه 1921ده اینگیلتئرہ نین پیلانلاییب اویقولادیغی بیر کودئتانین تعقیببندہ، 1925 ده 28 یاشیندا ایکن تختدن اوزاقلاشدیریلدی. موسنقیل اولان، 1919 آنلاشماسینا قارشى چیخان بیر شاهى قبول ائتمه یین، هابئله کومونیسیم یاییلماسینی انگله مک اوچون گوجلو و مرکزی بیر دولت لوزومونا اینانان اینگیلتئرہ، پیلانلادیغی بیر حربی چوورولوشله ایران و دونیا دا سون تورک سولاله سی و آذری شاهلیغی اولان قاجارلارا سون وئردی و ریضاخان لیدئرلیببندہ دیکتا و فاشیست-عیرقچی فارس پهلوی دولتینی قوردو.

قاجارلارا "غزنه لی سولطان محمود" و "سلجوقلو توغروول بگ" ایله 11 ایمنجی یوز ایله باشلایان، ایرانداکی 900 ایلیک تورکی خاندانلار دولتلی تاریخه قاریشمیش و 146 ایلیک آذری تورک قاجار دولتینین سون بولماسی ایله، احمد شاهین آدی تاریخه، "دونیا دا سون تورک سولطان" و "آخیرینجی آذری شاه" اولراق گنچمیشدیر. آذری قاجار سولاله سی 1796دان 1925 ه دک سورموشدور.

احمدشاه 1929دا 34 یاشیندا ایکن پاریس شهرینده ریضاخانین آرئانلاری طرفیندن زهیرله نیب و آردینجا، بویره ک یئتمزلیبی ساییریلیغینا توتولاراق وفات ائتمیشدیر. نعشی عراق-کربلا دا آتاسی و بوویک آتاسینین دا بولوندوغو آذری قاجار شاهلاری عاییله مزارلیغیندا دفن ائدیلدی.

آنتی امپریالیست شاہ

1828 تورکمانچای آنلاشاماسی نین ایضالانماسی، قاجارلارین روسیا حیمایه سی آلتینا گیرمه لری، و روسیانی قاجار سولاله سینی نین داوامینی گارانتی آلتینا آماسیندان سونرا، اینگیلتئرہ تاپدیغی ایلک فورصتده قاجار سولاله سینی بیخماق اوچون اوز بیخیچی هوجوملارینی باشلادی. چار روسیاسینین بیخیلیشی گوزله نیلن فورصتی بو قوجا امپریالیست دوولته باغیشلامیش اولدو.

بیرینجی دونیا ساواشینین سون ایلرینده ایرانین گونئی اینگیلیزلرین گونئی پولیسی (س.پ.ر.) طرفیندن ایشغال ائدیلدی. بو ایشغال قارشی رئاکسییا اولاراق 18-1917 ده باشدا آذری قاشقای ائلی اولماق اوزه ره بو بولگه ده یاشایان طایفالار ایران تاریخینده گئرچکلشمیش ان بویوک آنتی

امپریالیست ساواشیمایا گیریشدیلر. ایران آذری تورکلرینی اولوشدوران ان اهممیتلی اویماقلاردان بیر اولان قاشقای لار آذری تورک تاریخینده اونملی بیره مالیکدیرلر. 1917-1918 و داها سونرا 1928-1931 عوصیانلارینا باشچیلیق ائده ن و ریضا خان طرفیندن اولدورولن صولت الدوله قاشقای آذری تورکلری تاریخینه ایستیققال قهرمانی اولاراق گنچمیشدیر.

ایران دا سون آذری شاه و دئموکراسی سمبولو اولان احمد شاه قاجارا باغلی لیق ایچینده اولان صولت الدوله، اونونلا تانیشانان سونرا ایشغال قوووه لرینین بولگه دن چکیلمه سینی ایسته میش، بو ایسته یی رد ائیلندن سونرا ایسه اینگیلتئرہ یه ساواش اعلان ائتمیشدیر. قاشقای سیلاحلی بیرلیکلری س.پ.ر. یه هوجوم ائده ره ک فیروزآباد شهرینی فتح ائتمیشدیرلر. بو حرکت، سونوندا اینگیلیزلرین مودرن سیلاحلارلا تجهیز اولونان گوجلری طرفیندن قانلی بیر بیچیمده باسدیریلایلمیشدیر.

ایران خالقاری و ان باشدا تورک خالقینین آنتی امپریالیست و دئموکراتیک حرکتی یئینلیک قازانیرکن، 1917 روسیا بولشویک اینقیلابی قوپموش و ایران آذربایجانیندا چوخ ایستی قارشیلانمیشدیر. 1917 اوقتیبیر اینقیلابیندان سونرا ایران خالقاریندا مستقل و آزاد بیر اولکه آرزوی اویاندی. لاکین اینگیلیزلر روسیانی اوز ایچ قاریشیقلیغینی حل ائلییه ندن سونرا، آسیایا یونه له جه یی، و ایستعمارا قارشی کومونیسمین آسیادا یا یلماسیندان قورخویا دوشدولردولر.

ملکه جاهان-احمدشاهین آناسی

بو ایکی حادثه، ایران تورکلرینین شمال و جنوبداکی آنتی امپریالیست حرکتله نمه لری و بولشویک اینقیلابی، هیندیستان زنگینلیکلری و یئنی تاپیلان عرب خلیجی (بصره) نفتینین تهلوکه یه دوشه جه بینین خبرچیسی اولموش و اینگیلتئرہ نی ایران تورکلرینه سون ضربه لری نی اندیرمه یه یونه تلمیشدیر. ایران تورکلوپونون یئتیشدیردیگی ان جسور، ان تجروبه لی و

ان اوزاق گوروشلو بئینلری (ستتارخان، کولونل پئسیان، حئیدر خان عموغلو، شئیخ م. خییابانی، احمد شاه قاجار و.س.) ، هامی سی بوندان سونراکی قیسا دوورده اینگیلیز لر طرفیندن یوخ ائدلمیشدیرلر. ایریجا اینگیلیز لر یئنی روسیا دوولتی نی دوغردان هوجوملا بیخانمایا جاقلارینی گوره ن ندن سونرا، کومونیسمین یاییلماسی نین انگله نه بیلمه سینی، روسیانی گونئیینه گوجلو بیر مرکزی و اونیتئر دوولت قورماقدا گوردولر.

بئله جه تورک آذری قاجار سولاله سینی بیخماق اینگیلیز لرین اوزون وعده لی آماجاری و اوبسئسیونلاری آراسینا گیرمیشدیر. خصوصیله گنج احمد شاهین 1919 آنلاشما سینی موقاویمت گورسه تمه سی، اونلاری بو سولاله نین بیخیلماسی لوزومونا داها دا ایناندیردی.

مشروطیت حرکتینی اوز کونترولونا گنجیره بیلن اینگیلتئر، روسیادا بولشویک اینقیلابیندان سونرا بو آخیمین گونئی، خزر چووره سی و بصره خلیجی، پئترول اولکه لری و هیندیستانا سیچراماسینی انگله مک اوچون ایرانی تامامی ایله اله گنجیرمک و رسمی مستعمیره یه چووورمک آماجی ایله، ایران حاکمیرینه یوکلو روشوت لر اوده ییب، 1919 "ووثوق الدوله" آنلاشما سینی ایران دوولتینه قبول ائتدیردی. 1919 آنلاشما سی اولکه نی

اینگیلتئر نین رسمی کولونیسینه دونوشدوره ن بیر آنلاشما ایدی، کی اونو اینگیلیز آژانی باش ناظیر حسن ووثوق 130000 ائستئرلینگ روشوت آلاراق ایضالامیشدی. احمد شاه آچیقجا ووثوقا دیردی : "سبز باش ناظیر، روشوت آلیب و اولکه نی اینگیلتئر نین مستعمیره سی ائلییه ن آنلاشمانی ایضالادیز".¹

احمدشاه هئچ وخت ووثوقو سئومزدی. او اینگیلیز بویوک ائلچی سی نورمانا دئمیشدیر ووثوقدان او قدر نفرت ائدیر و اونا او قدر ائعتیما دسبز دیر کی گلجده هئچ وخت بئله بیر شخصیته صاحب اولان بیر باش ناظیر ایله ایشله مز. حتی بیر موددت اوزو باش ناظیردن مستقل اولاراق ایالت والی لرینین نصب ویا عزل ایشلرینه قاریشیردی. خوراسان والی سی و ووثوقون قارداشی قوامین عزل ائدیلیب یئرینه آذری پرنس نصرت السلطنه نین یئنی والی اولاراق ایشه باشلاماسینا دا او امر وئرمیشدی. ایران مشروطیت سمبولو و 1919 آنلاشما سنین باریشماز دوشمانی اولان احمدشاه، مشیرالدوله نی ایش باشینا گتیرمکه بو آنلاشمایا چوخ بویوک و ان اساسلی بیر ضربه اندیریبدیر.

احمدشاه ایلك آروپا سفرینده لوندرا بلدیه باشچی سی نین ایفتیخارینا وئردییی قوناقلیقدا، آنلاشمانین تایید ائدیلمه سیندن ایمتیناع ائتدی و بونون مجلسین ایشی اولدوغونو سویله دی. اولکه یه قاییداندان سونرا ایسه اونو قارشیلایما یا گلن خالق بیر آغیز "ووثوقا اولوم اولسون" دییه قیشقیریردی. لوندرا دا اینگیلتئر ملکه سینین وئردییی قوناقلیقدا دا عینی شکیلده آنلاشمانی

¹ بیربتانیانین خارجی سییاستلری ایله علاقه لی سندلر سئری سی، گیزی تلگرافلار، 13. جیلده، ص. 582-592.

تایید و ایضاً لامقدان ایمتیناع اندیب بئله دئمیشدیر: "منیم اولکه م دئموکراسی اولکه سی دیر. بو آنلاشما میلی مجلیسه آپاریلمالی و اورادا تصویب اولاندان سونرا طرفیمدن ایضاً لانمالی دیر". ناصیرالمولکون ائعتیراضینا ایسه بئله جاواب وئرمیشدیر: "سوئیسده کلم ساتیچیسی اولماق، بئله (موستملیکه) بیر اولکه یه شاه اولماقدان داها یئرک دیر". احمد شاهین ریضاخان و اینگیلیز امپریالیسمینین اوینلارین دان خبری وار ایدی. مجلیسین اچیلماسی و فعالیتینی، ریضاخان دیکتاسی و اینگیلسرین باسقی لارینا قارشی ان یاچی وسیله اولجاغینا اینانیردی. شاهی مسؤلویتدن کنار توتان آنایاسایا ایستیناد ائده ره ک ده، 1919 آنلاشماسینین تایید ائدیلمه سیندن ایمتیناع ائدیردی.

ایرانی اینگیلتئرہ نین رسمی موستمیره سینہ چووورمه یی آماجلیان 1919 ووثوق الدوله آنلاشماسینا گوزله نیلمز بیر موقاویمت گورسه دن آذری شاه سولطان احمد شاه قاجار، داها سونرا موشرک دوشمنه قارشی آتاتورک و بولشئویک لره یونه لمیشدیر. احمدشاه روسییا اینقیلابیندان سونرا، روسییا ائتکی سینین اولکه ده بویوک اولچوده آزالدیغینی و 1919 آنلاشماسیندان دولایی اینگیلتئرین گوجونون سورعتله آرتدیغینی گورونجه، نه قییمته اولورسا اولسون، ایتیرلیمیش تعادولو یئنی دن قورماغا چالیشدی و گنج سووت دوولتینه

دوستلوق الینی اوزاتدی.

بئله جه بو آنلاشمایا سرد رئاکسییا گورسه دن و گوندن گونه آنتی امپریالیست ایتتیفاق آختاریشلارینی آرتیران احمدشاه، اینگیلتئرہ نین ایرانی اوز کولونیسی حالینا گتیرمه سینہ ان اونملی مانیه چووورولموشدور. اینگیلتئرہ بویوک انلچیسی نورمان، اونون حاققیندا بئله دییب: "بو آدام شاهلیغی الینده توتدوغو موددتجه، آنلاشمانین ایجرا سینین انگله یه بیلر. .... ایندی دن شاهلیق اوچون باشقا بیرسی نی آختارمالی بیق".

سونوندا خالقین دسته بینه صاحب، ایراندا دئموکراسی سمبولو اولان، سوسیال دئموکرات و تورکلوک بیلینجینه صاحب بو آذری شاه، 1920 ده انگیلترہ نین ایجرا ائتدی بی بیر حربی چووورولوشله قارشیشامیشدیر. کومونیستلره قارشی ساواشان گوجلرین کوماندیری ژنئرال آبرون ساید، لرد کرزون، نورمان و باشقالاری طرفیندن حیاتا گئچیریلن بو حربی چووورولوش نتیجه سینده، ایگیلتئرہ گیزی سئروسی و موستمیره چیلیک ناظیرلییی طرفیندن تاپیلیب تربیت ائدیلن ریضاخان ایقتیدارا گتیرلیمیش و داها سونرا 1925 ده آذری قاجار سولاله سینہ سون وئرہ رک، اوزونو ایران شاهی اعلان ائتمیشدیر.

پهلوی دیکتاتورلوغونون قورولماسی ایله اینگیلتئرہ نین غیر-ی رسمی موستمیره سی اولان ایران، بو اولکه نین رسمی کولونیسینه چووورولدو. و ایراندا تورک- آذری ایقتیداری دوورو رسمن قورتاردی. فارس ائتونسون حاکیمیته

گتیریلمه سی ایله بو اولکه و خالقلارینین یاشامیندا گونوموزه دک داوام ائده ن، یئنی، اوغورسوز و قارانلیق بیر صحیفه آچیلیمیش اولدو.

کودتتا سیراسیندا احمدشاه آروپادایدی و سونوندا اولکه یه قاییتماغا و قاجار دوولتینی قوروماغا قرار وئردی. لاکین اینگیلیز لر احمدشاهین بو نیتینی اویره نه ندن سونرا، اولکه دورومونون چوخ کیریتیک و پیس اولدوغونو، و ثابتلییی قوروماق اوچون، اونون اولکه یه قاییتما ماسینین فایدالی اولدوغونو تلقین ائدیردیلر. احمدشاه دا پرده آرخاسیندا جریان ائده نلردن خبرسیز اولراق، بوتون بو ایغراقلارا ایناندی. دیگر طرفدن شاهین آروپادا ایقامتی اوزان دیقجا، کودتاجی لار خالقا، شاهین اولکه نین گلجه یی ایله علاقه لنمه دییینی تبلیغ ائتدی لر و خالقین بویوک بولومو ده بونلارا ایناندی.

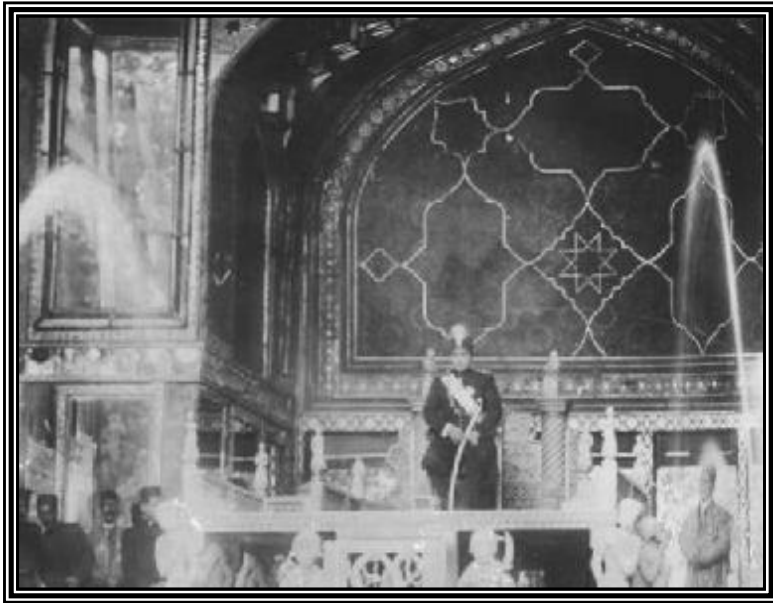
نهایت قوروچولار مجلیسی (موسسان) 1925 ده احمدشاهین عزل ائدیلمیسی و کودتاجی ریضاخانین اونون بیئرینه شاه اولدوغونو اعلان ائتدی. بو مجلیسه آذری تورک سیاست آدمی **دکتر مصدق**، قاجار سولاله سینه سون وئرمه یه قارشی چیخیب دیر. (دکتر مصدق داها اونجه ده کودتانی محکوم ائتمیش و کودتتا کابیننتی ایله ایشیرلییی رد ائده ره ک، اوز مقامیندان ایستیعفا وئرمیشدی). اون گون سونرا اینگیلتره یئنی قوندارما و ال آلتی سولاله نی رسمییته تانیدی و اوته کی گون سووئتر، عینی قراری آدیغینی اعلان ائتدی.

احمد شاه بو سیرالاردا پاریده ایدی. بیر اعلانیه یاینلایراق بونلاری سویله دی: "ریضاخانین کودتاسی، آنا یاسایا قارشی اولوب، سونگو گوجو ایله منیم شاهلیغیم علییهینه حیاتا گنجیریلیمیشدیر. او، ان موقددس قایدالاری چینه دی و منیم خالقیمی هنج بیر شکیلده حاق ائتمه دییی قورخونج نتیجه لره ایته له دی. من قطعیتله بو کودتانی پروتئست ائدیپ، و کودتتا دوولتی طرفیندن گله جکه گوروله جک هر تدبیری گنجرسیز اعلان ائدیرم...."

قیزیل شاه

احمدشاه یورد سئوهر و اولکه نین ایستیققالینی ایسته بین بیر اینسان ایدی. یابانجی لارا شوبهه دو یار و قونشو روسییا وانیکیلیرلین باباسی حاققینداکی داورانیشلارینی هنج وخت اونوتمازدی. 1919 آنلاشماسیندان سونرا، یورد سئوهر لر و آزادلیق ساواشچی لاری جرگه سینه قاتیلدی و اچیقجا بو آنلاشمایا قارشی چیخدی. بیلینجلی اولاراق آنکولوفیلری سارایدان اوزاقلاشدیردی. خارجی سییاستده ننگاتیف بالانسی (موازنه منفی) اولوشدورابیلک اوچون یینی دوغولموش سوونت سوسیالیست ایئتیفاقینا یاخینلاشدی.

او سوونتلی بیر دشمن یوخ، بیر موتتفیق اولاراق گوروردو. اینگیلیز بویوک ائلچیسی نورمانا، قوزئی کومونیستلرین یاخینلاشدیغیندا، دولت عوضولری پایتاختی گونئییه داشیسالار بئله، اونلارلا گنتمه یه جه یینی بیلدیردی. آذری تورک سوسیال دئموکراتلار (کومونیستلر) ده احمدشاه عئینی گوزله باخیردیلار. 1917 ده آذری سوسیال دئموکرات پارتیسی، عدالتین باکی دا تورکجه چاپ اولان عدالت ادلی اورقانی، ایراندا جومهوریت رئیمنین یارادیلماسی و احمدشاهین دا یینی جومهوریتین ایلک پرنزیدننتی اولما ایدئاسینی تبلیغ اندیردی. (موساواتلار ایقتیداری اله گنچیره ندن، سونرا عدالت بین یاینلانماسی دوردورولموشدور).

او سولئیمان میرزه کیمی، آذری تورک سوسیالیستلری دستکله بیردی. (آذری پرنس سولئیمان میرزه ایسکندری، گله جک کوتله (توده) پارتی سینین قوروچوسودور). سارایدا سنجیملرده هامی یا سولئیمان میرزه ایسکندری یه رای وئرمه لرینی امر ائتمیش ایدی. تورک سوسیالیستلری دستکله دییی اوچون اونون حاققیندا فارس دینچی موللا آیت الله مدرس "کومونیستلره رای وئر ن شاه، اوز اوزونه شاهلیقدان خلع اولوبدور" فیتواسینی وئرمیشدیر. او ایسلاما اینانسا دا، علوی بیر سوی دان گلدیبینه گوره، ناماز قیلماز و اوروج توتماز ایدی.

احمدشاهین حاققیندا تاریخچی لر بئله یازیلار:

سون درجه ذکی بیر گنج، چوخ یاخشی تحصیل آلمیش و بیلگین بیر کیشی، هم غرب و هم شرق مدنیتی حاققیندا گنیش بیلگی یه ییه له مییش و دریندن تاریخ، سیاست و ایقتیصاد تئوری لری نی اوخوموش بیرسی. شرقین دیگر حاکیملرینین چوخونون ترسینه، او مشروطه و آنایاسایا دایالی و مطلقیتدن اوزاق بیر شاه ایدی.

سارای عادت و قایدالارینا اینانمازدی. اینقیلابچی لار (مشروطه چی

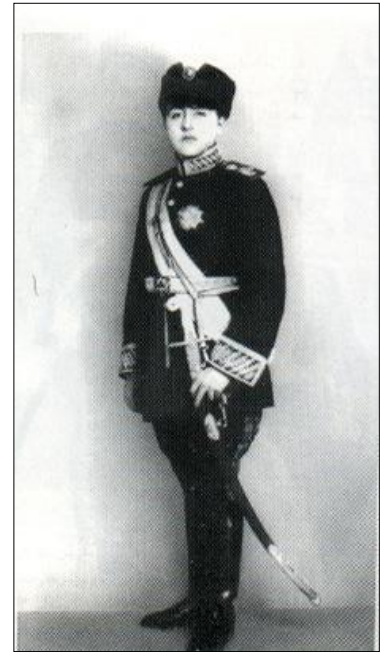

موجادهیدلر) احمدشاهین یانیندا سیگار چکر و سارابین حویضینده اوزردیلر. هئچ واخت دئسپوتلوق و دیکتاتورلوق یولونو ایزله یه ره ک، مستبید باباسی کیمی اولماغی ایسته مه دی. آنایاسا و دوولت ایشلرینه قاریشمامایا باغلی ایدی و بو ایشلره قاریشماسینی ایستییه نلره، همیشه "من مسؤل دئیلم" جومله سینی تیکرار ائله ردی. آزاد داورانان و دئموکرات روحلو ایدی. ژوری (هنیت-ی موصیفه) قانونو تصویب اولاندان سونرا، ایران تاریخینده ایلك مطبوعات محکمه سی احمدشاهین ساده بیر وطنداش کیمی، طوفان قزنتی مودوروندن شیکایتچی اولماسی حادیتیه سی دیر. او بو

رفتاری ایله ایران و شرق تاریخینده، هئچ بیر حاکیم و شاهین اولانمادیغی قدر، مدنی و دئموکرات بیر اینسان اولدوغونو ثبوت ائتمیشدیر. (احمد شاه داها سونرا اوز شیکایتینی ده گئری قایتارمیشدیر).

یاخچی تحصیللی، اینجه اوره کلی و کیبار بیر گنج ایدی. چوخ بییه ردی، آما میلی یئمک لری فیرانسیز یئمک لرینه بییلر ایدی. آلکوللو ایچکی لری سئومز ایدی. اوو، بیلیرد و تنیسی چوخ سئوردی. کلاسیک موزیکه دلی کیمی حئیران ایدی. ائحتیاطلی، ایچینه قاپانیق، قورناز و سیرر ساخلایان بیر کیشیلییه صاحب ایدی. باباسنین ساپیقلاریندان اوزاق اولسا دا، گوزه ل قادینلارین قارشیسیندا هر واخت ضعیف ایدی. اوله نمه دن قاباق، آوستوریا بویوک ائلچی سی نین قیزی، کونتئس لئقوتتی ایله فیرتینالی بیر عشق ماجراسی یاشامیشدی.

روسجانی سمیرنوفدان اورگه ندی. فیرانسیزجا، اینگیلیزجه و فارسجانی دا بیلیردی. اولونجه یه دک فیرانسادان سئوگی ایله دانیشدی.

قاجار لار - عوٹمانلی لار

قاجارلار ایرانداکی تورک طایفالارینین چوخو کیمی، اصلن مرکزی تورکییه-شیمالی سوریه تورکودورلر. اونلارین اورتا آسییادان نچہ دالقا حالیندا و ان سون مونقول هوجومو سیراسیندا (13-14 یوز ایللرده) اون آسیایا گدیکلری دوشونولور. آنادولوداکی اساس یوردلاری-وطنلری ایسه "بوز اوخ" بولگه سی (یوزقات)دیر. بوگون تورکییه ده "قاجار" ادلی کیچیک توپولوقلار یاشاسا دا (الازیغ و هارپوت اطرافیندا)، اونلارین تاریخی و اساس کوکلرینی تشکیل وئرہ ن بویوک قیزیلباش-علوی مذهبلری "آغاج اری" کوتله لری تورکیه نین جنوب (آنتالییا-ایچ ائل Antalya-İçel)، غرب و مرکز (سیواس-یوزقات-توقات Sivas-Yozgat-Tokat) ناحیه سینده یاشاییرلار².

قیزیلباش -علوی (علی اللہی) مذهبینده اولان تورک قاجار خاندانی (تاریخی "آغاج اری" بویونون داوامی Ağaceri Boyu) استرآبادا یئرله شن قاجار تورکمان بویونون (آذریلرین اورتا چاغداکی آدلاریندان) بگلیدیر. خاندانین آتاسی "زییاد بگ قاجار" 1500 ده سیواس بین شرقینده و آذری آغ قویونلو دولتی خیدمتینده ایکن قیزیلباشلیغا گنجیب و "شاه ایسماعیل"ین خیدمتینه گیرمیشدیر. لاکین اونون آتاسی "قارا پیری بگ قاجار" داها اولر "شئیخ حئیدر"ین خیدمتینده اولموش و ایسماعیلی شیخ اولاندا، اوشاق ایکن، اردبیلیه آپارمیشدی. قاجارلار صفویلرین ایقتیدارا گلمه لرینه بویوک یاردیملار ائتمیشلر. آذری صفوی دولتی زامانیندا یئرئوان و قاراباغ حاکیملری قاجارلاردان اولوردو.

قیزیلباش (علوی-علی اللہی) مذهبینده اولان قاجارلارین، آذری تورکلرینین و البته فارسلاارین ائتوگننیزینده روللاری واردیر. گونوموزده آذربایجان خاریجینده، ایرانین باشقا بولگه لرینده یئرله شن قاجارلارین هامیسینا یاخینی تامامی ایله فارس لاشیب و (نومینال اولسا دا) اینانچ اولاراق جعفری لشمیشدیر.

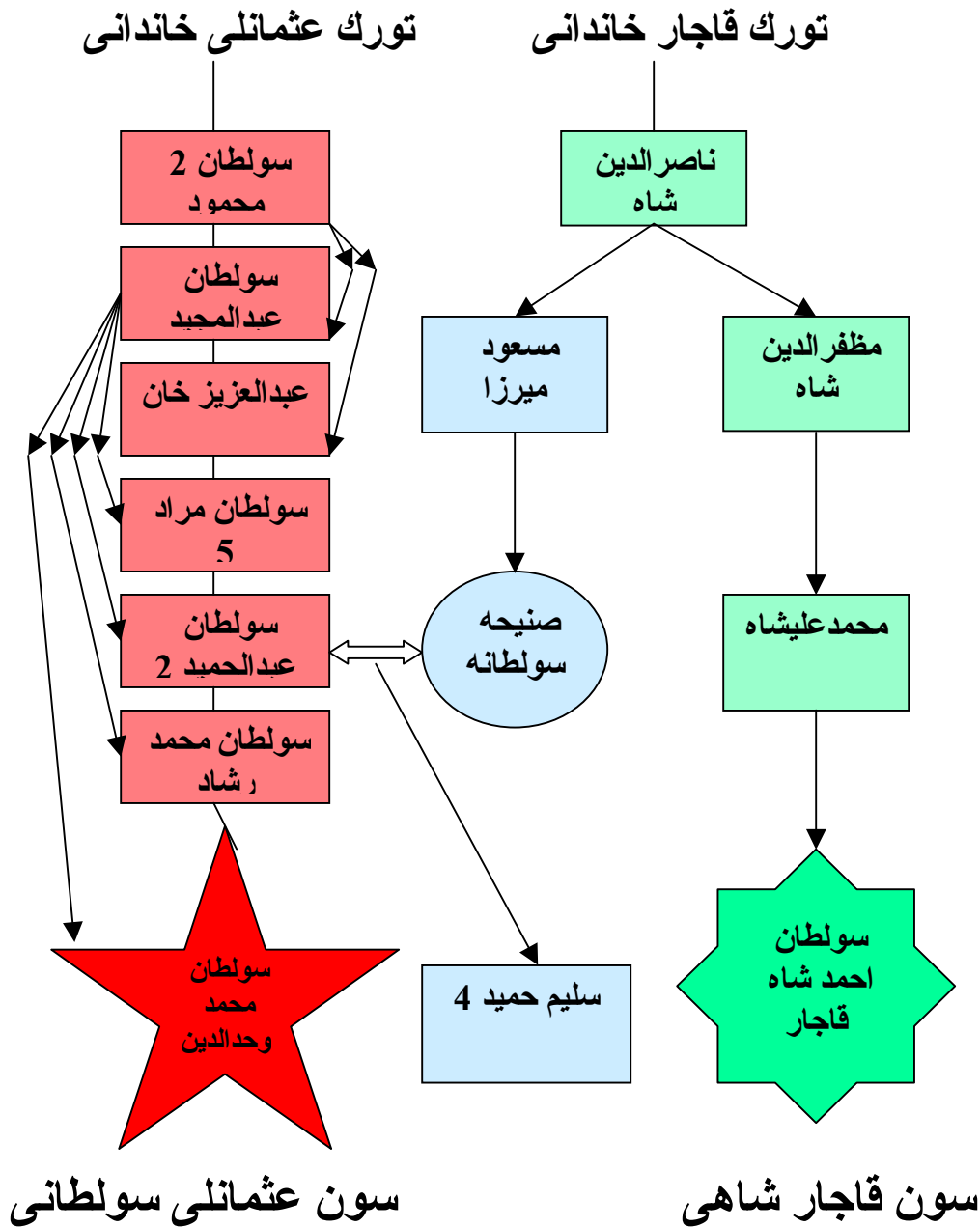
قاجار شاهلاری اوزلرینین آریالی-ایرانلی اولماییب تورک اولدوقلارینی همیشه ایفتیخارلا وورقولاییبار. آیریجا تورک صفویلرله اولان قان باغلارینا دا (سولطان حوسئین صفوی طریق ایله) تاکید ائدیبار. اونلار قاجار حاکیملرینین آنا طرفیندن مطلق شکیلده تورک قاجار قانی داشیماسی پرنسیپینه جیددی شکیلده باغلی قالیببار. (بو قایدانی آغا محمدشاه قویوبدور). قاجار شاهلاریندا تورکلوک شعورلو گوجلو اولموشدور. خصوصییله آغا

² تورکییه آغاج اریلری حاققیندا بو سایتدان بیلگی الدهه ائدیله بیلر: <http://www.cumhuriyethalkpartisi.de/alevi/tahtacilar/>

محمدخان، محمد شاه و احمد شاه بو باخیمدان سجبیه وی دیرلر.

احمد شاه سارایدا وئرین بالو و یئمکلرده تورکجه دانیشاردی. (1915میثال اوچون یولی-10 دا بایرام دولایی سییلا وئرین بالودا، عوثنالی بویوک ائلچی سی عاصیم بگ له تورکجه دانیشیب، خانیمینین حالینی سورموشدور). رسمی مراسیملرده ده تورکجه ایشله تدییی، حتی مقاملارین اونا اوز راپورلارینی تورکجه وئرديکلی معلومدور. اوز نیطق و راپورلارینی تورکجه وئر ن، موهاجیر قازاق گئنرالی و احمدشاهین قوروما کوماندیری، آذربایجان ایالتی عسکری والی سی گئنرال تهماسبی، بونلاردان بییری دیر.

اورتا عصرلرده عثمانلی لارا عوصیان ائتمیش آنادولولو قیزیلباش تورکلر اولمالارینا و یوز ایللر بویو عثمانلی لارا قارشی ساواشدیقلا رینا رغمن، قرنلر سونرا قاجارلار دوولتی قورولاندا، خصوصیلله 19 یوزایللرین سونوندان، قاجارلار عثمانلی دوولتی ایله دوستلوق علاقه لری قورمایا باشلابیلار. قاجار - عثمانلی یاخینلاشماسی 20 یوز ایل باشلاریندا داها دا یییینلیک قازانمیشدیر. بو ایکی تورک خاندان اولیلیک واسیطه سی ایله ده سون عثمانلی شهزاده سی دوردونجو سلیم

آرالاریندا قوهوملوق باغلاری ایجاد ائدیبلر، بئله کی حمید، عئین-ی حالدا بیر قاجار شهزاده سی ایدی.

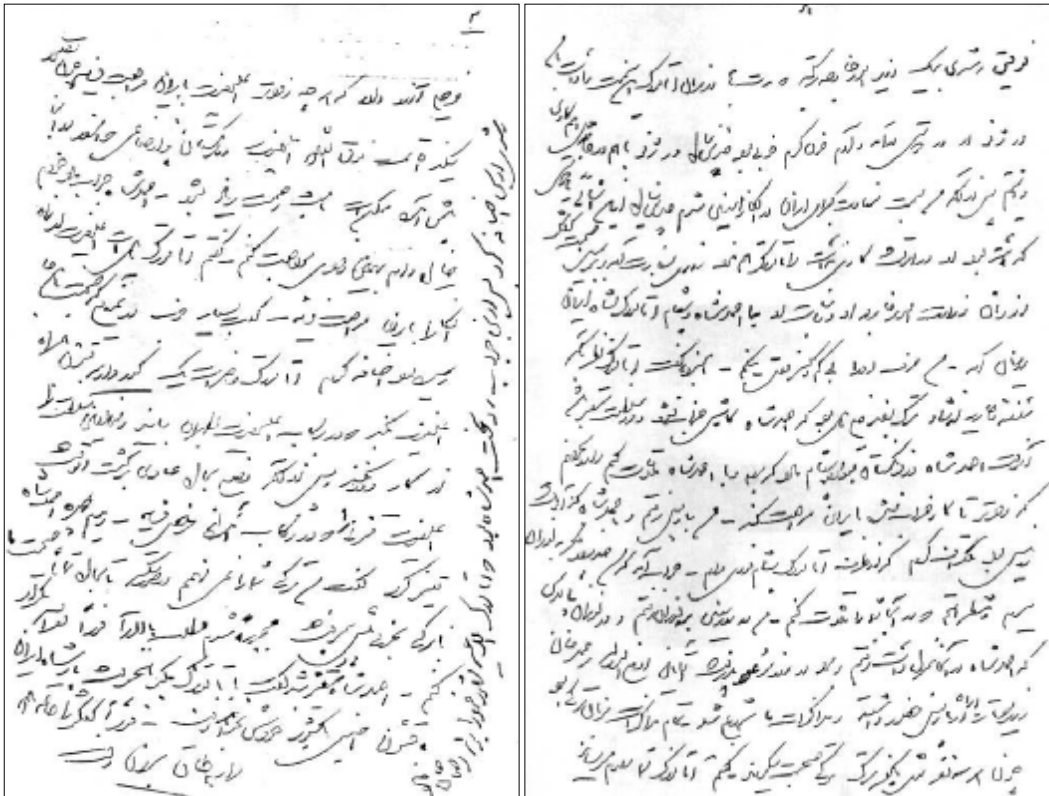
محمدعلیشاه اوغوللارینا "سولطان عبدالمجید"، "سولطان محمود" کیمی سون عثمانلی سولطانلارینین آدلارینی وئرمیشدیر. احمد شاه اوزو ده بیر آرا ایستانبولدا 4 محمود وحدالدینی زییارت ائتمیش، ایستانبولدا بویوک آدادا اوتوران مخلوع شاه آتاسی محمدعلیشاهلار گوروشوب و اولنمک اوچون عثمانلی سولطانینین کیچیک قیزی "صبیحه" نی اوندان ایسته میشدیر. آما بیر علوییه (قیزیلباش- علی الهی) -بیر تورک ایمپاراتور اولسا دا - قیز وئرمک ایسته مه یین، سوننی موسلمانلارین خلیفه سی سولطان وحدالدین اونون بو ایسته یی نی رد ائتمیشدیر.

یوز ایللر بویو بیر بیرینی بییه ن سون تورکییه و آذربایجان تورک ایمپاراتورلارین عاقیللاری باشلارینا گلدییی و اخت چوخ گنج اولموشدو. سون ایکی تورک ایمپاراتورلوق، عثمانلی و قاجارلارین دوشوشلری عئینی ایلرده اولموشدور. بیرمینجی یوز ایلین ایکنجی چئیره بییه هر ایکی خاندان دا ساقیط اولراق گیرمیشدیر. هر ایکی تورک خاندان دا بیرینجی دونیا ساواشی نین چتین بوحرانینی آشانمامیشدیر.

آنادولودا قورتولوش ساواشی داوام ائدرکن آذری قاجار دوولتی، 22 یون 1922 ده آتاتورک باشچی لیغیندا یئنی آنکارا حوکومتی نی تانیمیش و بویوک انلچی گوندرمیشدیر. قارشیلیغیندا احمدشاهین اینگیلیز کودتاسی نتیجه سی شاهلیقدان عزل ائدیلمه سیندن سونرا، تورکییه دوولتی، احمد شاهی ایرانا گئری قایتارماق و یئنی دن سلطنت تختینه اوتورماسینا یاردیمچی و اون آیاق اولماغا قرار وئرمیشدیر. تورکییه دوولتی آتاتورک باشچی لیغیندا، اوز چیخارلاری و احمدشاه قارشی

بسله دیبی اولوملو دویقارلاردان اوتورو، احمد شاهین تورکییه یه دعوت ائدیله بیله جه بینی اونا بیلدیردی. آیریجا تورکییه و ایران تورک - کوردلریندن اولوشان یئترلی درجه ده قوووتلرین، اونون کوماندا سینا وئرله جه یی ده پاریس ده احمدشاه بیلدیریلدی. لاکین احمدشاه بو تکلیفی قبول ائتمه میش و آتاتورکدن تشککور ائده رک بئله دئمیشدیر: "بیزیم سولاله نین، آتالاریم و منیم، خارجیجی باشقا بیر دوولتین یاردیمی ایله، اوز تاج و تختینی اله گنجیرتمه توره-دبی یوخدور". (بونا رغمن احمدشاهین آناسی آسلان قادین "ملیکه جاهان"، 1925-1926 دا کودتا دوولتینه قارشی احمدشاهی باشدان سلطنته گتیرمک اوچون گیریشیمده بولونموشور)

سولطان احمدشاه، آتاتورکون تختینی باشدان اله گنجیریمه سی اوچون ائتدییی تکلیفی قبول ائتمه میشدیر.